YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
2 päivänä joulukuuta 1992 *

Asiassa C-370/89,

1) **Société générale d'entreprises électro-mécaniques (SGEEM),** kotipaikka Champs-sur-Marne (Ranska),

2) **Roland Etroy,** kotipaikka Champs-sur-Marne (Ranska),

edustajinaan asianajajat Alexandre Vandencasteele, Bryssel, ja Simon Cohen, Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa asianajaja E. Arendtin toimisto, 8–10, rue Mathias Hardt,

kantajina,

vastaan

Euroopan investointipankki, asiamiehenään lakiasiainosaston johtaja Xavier Herlin, avustajanaan asianajaja R. O. Dalcq, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa Euroopan investointipankin väliaikainen toimipaikka,

vastaajana,

jota tukee

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Hans Peter Hartvig, prosessiosoite Luxemburgissa oikeudellisen yksikön edustajan Roberto Hayderin toimisto, Centre Wagner, Kirchberg,

väliintulijana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jossa vaaditaan ETY:n perustamissopimuksen 178 artiklan ja 215 artiklan toisen kohdan nojalla korvausta vahingosta, joka vastaajille on aiheutunut EIP:n sääntöjen vastaisesta toiminnasta julkista rakennusurakkasopimusta Malissa koskevan tarjouskilpailun yhteydessä,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti O. Due, jaostojen puheenjohtajat C. N. Kakouris, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Zuleeg ja J. L. Murray sekä tuomarit G. F. Mancini, R. Joliet, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse ja M. Díez de Velasco,

julkisasiamies: C. Gulmann,
kirjaaja: apulaiskirjaaja J. A. Pompe,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten lausunnot 24.3.1992 pidetyssä suullisessa käsittelyssä, jossa Euroopan investointipankkia edustivat asianajajat R. O. Dalcq ja Lagner, Bryssel,

kuultuaan julkisasiamiehen 2.6.1992 pidetyssä käsittelyssä esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Société générale d'entreprises électro-mécaniques, ranskalainen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Champs-sur-Marne, jäljempänä 'kantajayhtiö', ja sen toimitusjohtaja Roland Etroy ovat nostaneet yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 12.12.1989 jättämällään kannekirjelmällä ETY:n perustamissopimuksen 178 artiklan ja 215 artiklan toisen kohdan nojalla korvauskanteen, jossa vaaditaan Euroopan investointipankin, jäljempänä 'investointipankki', velvoittamista Euroopan talousyhteisön edustajana korvaamaan vahingon, joka niille aiheutui siitä, että investointipankki esti kantajayhtiön julistamisen julkista rakennusurakkasopimusta koskevan tarjouskilpailun voittajaksi.

2 Malin tasavalta anoi investointipankilta ehdollisena lainana suurjännitejohdon rakennushankkeen osalle rahoitusta riskipääoman saamiseksi 8.12.1984 Loméssa allekirjoitetun kolmannen AKT-ETY-yleissopimuksen (jäljempänä 'yleissopimus', EYVL 1986 N:o L 86, s. 3) 199 artiklan määräysten mukaisesti.

3 Riskipääoma rahoitetaan yhteisön tuen rahoituksesta ja hallinnasta tehdyn 19.2.1985 allekirjoitetun sisäisen sopimuksen (jäljempänä 'sopimus', EYVL 1986 N:o L 86, s. 210) 1 artiklan 1 kohdassa perustetun kuudennen Euroopan kehitysrahaston, jäljempänä 'rahasto', varoilla, ja investointipankki hoitaa kyseistä pääomaa yhteisön lukuun sopimuksen 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4 Lisäksi rahastoon sovellettavan 11 päivänä marraskuuta 1986 annetun neuvoston varainhoitoasetuksen (EYVL L 325, s. 42) 52 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että investointipankki toteuttaa yhteisön valtuuttamana toimenpiteitä, jotka koskevat riskipääomatoimia, ja 2 kohdan mukaan investointipankki hoitaa kyseisiä toimia yhteisön valtuuttamana ja tämän lukuun.

5 Investointipankki arvioi, että Malin pyytämä lainaustoimi kuului sen perustamissopimuksessa määriteltyihin tehtäviin ja oli yleissopimuksessa vahvistettujen tavoitteiden mukainen. Tämän vuoksi investointipankki päätti myöntää pyydetyn rahoituksen.

6 Malin ja investointipankin välisessä hankkeen rahoitusta koskevassa sopimuksessa määrätään, että investointipankki toimii yhteisön lukuun, ja siinä viitataan erityisesti sopimuksen 10 artiklan 2 kohtaan.

7 Kantajayhtiö vastasi Malin tekemään tarjouspyyntöön ja sen tekemä tarjous osoittautui halvimmaksi. Malin viranomaiset aikoivat aluksi tehdä urakkasopimuksen kantajayhtiön kanssa.

8 Investointipankki arvioi, että kantajayhtiön tarjouksessa oli ilmeisiä heikkouksia, jotka saattoivat vaarantaa hankkeen toteuttamisen. Tämän vuoksi investointipankki ilmoitti Malin viranomaisille, ettei se voinut rahoittaa hanketta, jos urakkasopimus tehdään kantajayhtiön kanssa.

9 Malin viranomaiset päättivät lopulta antaa rakennusurakan toiselle tarjouksen tehneelle yritykselle. Kantajat nostivat esillä olevan kanteen saadakseen korvauksen vahingosta, jonka investointipankki aiheutti niille puuttumalla

lainvastaisesti urakkasopimuksen neuvotteluihin ja tekoon sekä laiminlyömällä hyvän hallinnon periaatteen vastaisesti henkilökuntansa toiminnan valvomisen.

10 Kuudes jaosto, jonka käsiteltäväksi asia alunperin saatettiin, päätti työjärjestyksen 95 artiklan 3 kohdan mukaisesti siirtää asian yhteisöjen tuomioistuimen täysistuntoon, jotta tämä ratkaisisi ensin sen, onko yhteisöjen tuomioistuin toimivaltainen ratkaisemaan esillä olevan kanteen.

11 Asiaa koskevia tosiseikkoja, menettelyn kulkua sekä asianosaisten väitteitä ja perusteluja koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä vain mikäli se on tarpeen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.

12 Yhteisöjen tuomioistuin toteaa ensiksi, että investointipankin riidanalainen toiminta liittyi sellaisen rahoitussopimuksen täytäntöönpanoon, jonka investointipankki oli tehnyt yhteisön lukuun käyttäessään toimivaltaa, joka sille on annettu edellä mainituilla yhteisön oikeussäännöillä rahastosta maksettavien riskipääomien myöntämiseksi ja hoitamiseksi.

13 Toiseksi investointipankki on perustamissopimuksella perustettu yhteisön elin (asia 110/75, Mills v. EIP, tuomio 15.6.1976, Kok. 1976, s. 955, 14 kohta). Sen tarkoituksena on myötävaikuttaa yhteisön tavoitteiden toteuttamiseen, ja se on siten perustamissopimuksen nojalla yhteisön osa (asia 85/86, komissio v. EIP, tuomio 3.3.1988, Kok. 1988, s. 1281, 29 kohta).

14 Edellä esitetystä seuraa, että toimenpiteitä ja laiminlyöntejä, joihin investointipankki on saattanut syyllistyä kantajia kohtaan kyseisen rahoitussopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä, on perustamissopimuksen 215 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettujen jäsenvaltioiden yhteisten yleisten periaatteiden mukaan pidettävä yhteisön aiheuttamina.

15 Olisi nimittäin vastoin perustamissopimuksen laatijoiden tarkoitusta, jos yhteisö toimimalla perustamissopimuksella perustetun yhteisön elimen välityksellä, joka on valtuutettu toimimaan yhteisön nimissä ja sen lukuun, voisi välttää ne seuraukset, joita johtuu perustamissopimuksen 178 artiklasta ja 215 artiklan toisesta kohdasta, joilla on haluttu antaa yhteisöjen tuomioistuimelle toimivalta ratkaista tapaukset, jotka koskevat koko yhteisön sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta kolmansia osapuolia kohtaan.

16 Näin ollen ei voida katsoa, että perustamissopimuksen 215 artiklan toisessa kohdassa "toimielimellä" tarkoitetaan yksinomaan perustamissopimuksen 4 artiklan 1 kohdassa lueteltuja yhteisön toimielimiä. Ottaen huomioon perustamissopimuksessa määrätty sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun järjestelmä, näihin toimielimiin sisältyvät myös yhteisön sellaiset elimet kuin investointipankki.

17 Yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa ratkaista esillä oleva asia ei voida riitauttaa vetoamalla perustamissopimuksen 180 artiklaan, jonka yksityiskohtaisten määräysten tavoitteena ei ole tyhjentävästi luetella tapauksia, joissa yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta ratkaista investointipankkia koskevat riidat (edellä mainittu asia Mills v. EIP, 16 ja 17 kohta).

18 Investointipankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 29 artiklan määräykset, joiden mukaan investointipankin ja kolmansien osapuolten väliset riidat ratkaistaan toimivaltaisessa kansallisessa tuomioistuimessa, eivät myöskään rajoita yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa, koska kyseisessä määräyksessä on yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa koskeva nimenomainen poikkeus.

19 Edellä esitetystä seuraa, että yhteisöjen tuomioistuin on perustamissopimuksen 178 artiklan nojalla toimivaltainen ratkaisemaan esillä olevan korvauskanteen.

20 Yhteisöjen tuomioistuin on ratkaissut toimivaltaansa koskevan ennen pääasiaa ratkaistavan kysymyksen ja siten asia on palautettava kuudenteen jaostoon pääasian ratkaisemiseksi.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ennen pääasian ratkaisemista antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Yhteisöjen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan esillä olevan kanteen.

2) Asia palautetaan kuudennen jaoston käsiteltäväksi.

3) Oikeudenkäyntikuluista päätetään pääasian ratkaisun yhteydessä.

Due Kakouris Rodríguez Iglesias Zuleeg

Murray Mancini Joliet

Schockweiler Moitinho de Almeida Grévisse Díez de Velasco

Julistettiin Luxemburgissa 2 päivänä joulukuuta 1992.

J.-G. Giraud
kirjaaja

O. Due
presidentti